

Комунальний заклад
«Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олега Ольжича»
Житомирської обласної ради

Відділ наукової інформації та бібліографії

Права дітей – цінність громадянського суспільства

Бібліографічний покажчик

Житомир 2024

Передмова

Кожен член суспільства має права. Оскільки дитина є повноцінним членом суспільства, вона також має свої права, деякі особливості реалізації яких обумовлені виключно тим фактом, що її фізична та розумова незрілість потребує спеціальної охорони і піклування, включаючи належний правовий захист. В залежності від віку дитини, законодавством передбачено різний обсяг та механізми реалізації її прав. Повноцінний та дієвий захист прав дитини є обов'язком держави. Права та свободи дитини, їх соціальне призначення в суспільстві - одна з найбільш важливих проблем історичного, соціального та культурного розвитку людства.

Діти – наше майбутнє, продовження не тільки нас самих, нашого роду, нашої Держави. І як би там не було, що б ми не робили, людство завжди прагне одного – зробити світ кращим для своїх нащадків. І сьогодні забезпечення соціально-економічних, політичних, правових умов і гарантій для життєвого самовизначення, всебічного розвитку дітей і молоді, реалізації їх творчого потенціалу та ініціатив складає мету одного з напрямів діяльності держави – молодіжної політики. Тому одним із дієвих механізмів здійснення політики і є відповідне нормативно-правове поле, що визначає права, свободи, обов'язки дітей, а також і гарантії їх захисту.

Основним міжнародним документом, який регулює відповідне питання, є Конвенція про права дитини від 20.11.89. В українському законодавстві основними правовими документи з цього питання є – Конституція України, Сімейний кодекс України, Закон України «Про охорону дитинства», Цивільний кодекс України.

За загальним правилом згідно з зазначеним вище міжнародним та українським законодавством дитиною є особа віком до 18 років (тобто до досягнення нею повноліття). Малолітньою вважається дитина до досягнення нею 14 років, а неповнолітньою – у віці від 14 до 18 років

Разом з загальними правами людини, які належать неповнолітнім, законом передбачені і деякі особливі права дитини, специфіка яких обумовлена її потребою в особливому захисті, турботі і допомозі.

Представляємо вашій увазі бібліографічний посібник «Права дітей – цінність громадянського суспільства», який присвячено темі захисту прав дітей.

Посібник містить документальний масив джерел із заявленої тематики за 1998 - 2024 роки.

Зібраний матеріал надрукований в Україні українською та російською мовами. У посібнику відображено книги, брошури та статті з періодичних видань. У випадках, коли назва не розкриває змісту публікації, подано стислі довідкові та уточнюючі анотації. Загальна кількість бібліографічних записів становить 63 позиції. Відбір літератури закінчено 22 квітня 2024 року.

Бібліографічний опис здійснено згідно з ДСТУ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис: загальні вимоги та правила складання», слова та словосполучення скорочено згідно з ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила».

Структурно видання складається з передмови та двох тематичних розділів. Література розташована наступним чином: книги та статті з періодичних видань за алфавітом прізвищ авторів або назв.

Показчик адресовано освітянам, науковцям, викладачам та всім, хто цікавиться темою захисту прав дітей.

Законодавчі та нормативно-правові акти з питань захисту прав дитини

Конституція України : станом на 15 січ. 2020 р. — Офіц. вид. — Харків : Право, 2020. — 72 с.

Конвенція про права дитини [Електронний ресурс] : ратифіковано 27.02.1991 р. – Режим доступу

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text – Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

Сімейний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> - Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15> - Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» [Електронний ресурс] : закон України від 18.12.2018 р. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text> – Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

«Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування»

[Електронний ресурс] : закон України від 13.01.2005 р. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text> – Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

«Про запобігання та протидію домашньому насильству»

[Електронний ресурс] : закон України від 07.12.2017 р. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> – Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

«Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» [Електронний ресурс] : закон України від 24.01.1995 р. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text> – Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

«Про освіту» [Електронний ресурс] : закон України від 05.09.2017 р. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> – Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

«Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей» [Електронний ресурс] : закон України від 02.06.2005 р. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15#Text> – Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

«Про основні засади молодіжної політики» [Електронний ресурс] : закон України від 27.04.2021 р. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text> – Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

«Про охорону дитинства» [Електронний ресурс] : закон України від 26.04.2001 р. № 2402- III. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text> – Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

«Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю». [Електронний ресурс] : закон України від 21.06.2001 р. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text> – Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

«Про заходи щодо забезпечення захисту прав і законних інтересів дітей» [Електронний ресурс] : указ Президента України від 05.05.2008 р. № 411/2008. – Режим доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/411/2008> - Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

«Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі» [Електронний ресурс] : указ Президента України від 25.05 2020 р. №195/2020 – Режим доступу <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789> - Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

«Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей» [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 08.10. 2008 р. № 905 – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/905-2008-%D0%BF#Text> – Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

«Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини» [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 р. № 866 – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#Text> – Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

Офіційний сайт Верховного комісара ООН з прав людини [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.unhchr.ch/> - Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

Офіційний сайт Комітету ООН по правах дитини [Електронний ресурс] – Режим доступу <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRC/Pages/CRCIndex.aspx> - Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

Офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.ombudsman.gov.ua/> - Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

Офіційний сайт Уповноваженого Президента України з прав дитини [Електронний ресурс] -Режим доступу <https://www.president.gov.ua/administration/apustructure/upovnovazhenij-prezidenta-ukrayini-z-prav-ditin> - Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

Права дитини в сучасному суспільстві

Бандурка, І. О. Захист дитинства в Україні: кримінально-правові та кримінологічні засади [Текст] : монографія / І. О. Бандурка. - Харків: Золота миля, 2017. - 432 с.

Беляєва, С. Я. Дитячі негаразди. Лікуємо любов'ю [Текст] / С. Я. Беляєва ; [ред. рада: Т. Шаповал та ін.]. - Київ : Редакції загальнопедагогічних газет, 2013. - 108, [4] с. - (Бібліотека "Шкільного світу"). – Літ.: с. 108-109.

Білинська, М. М. Державна політика щодо збереження здоров'я дітей у перші роки їхнього життя: міжсекторний підхід [Текст] / М. М. Білинська, А. В. Дакал // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. - 2018. - N 4. - С. 87-93. - Бібліогр. в кінці ст.

Бондаренко, Г. Соціальний захист дітей пільгових категорій : організація роботи навчальних закладів [Текст] / Г. Бондаренко, Н. Альошина // Соціальний педагог. – 2017. – № 2. – С. 31–39.

Бориченко, К. В. Соціальний захист сімей з дітьми за законодавством України [Текст]: монографія / К. В. Бориченко. - Одеса: Фенікс, 2015. 302 с.

Бугера, О. Засоби масової інформації: проблема вдосконалення діяльності щодо запобігання протиправної поведінки неповнолітніх[Текст] / О. Бугера // Підприємництво господарство і право. - 2005. - № 7. - С. 70–73.

Бутенко, О. І. Насильство щодо дітей. Різновиди та ознаки. Міжнародне та національне законодавство [Текст] / О. І. Бутенко // Класному керівнику для роботи. – 2019. – № 6. – С. 14–20.

Веленко, А. Законодавство України про права дитини : огляд законодавчих змін [Текст] / А. Веленко // Соціальний педагог. – 2017. – №4. – С. 9–17.

Веселов, М. Інститут адміністративної відповідальності у системі ювенальної юстиції [Текст] / М. Веселов // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право : наук. журнал. - 2019. - N 5. - С. 49-62. - Бібліогр. в кінці ст.

Волкова, Н. Суб'єкти доказування у справах про захист прав та інтересів дитини в цивільному судочинстві [Текст] / Н. Волкова // Підприємництво, господарство і право. - 2020. - N 9. - С. 19-23. - Бібліогр. в кінці ст.

Дакал, А. В. Проблематика захисту прав і законних інтересів дитини: європейські стандарти та практичний досвід [Текст] / А. В. Дакал // Інвестиції: практика та досвід. - 2019. - N 22. - С. 100-106. - Бібліогр. в кінці ст.

Дакал, А. В. Джерелознавчий аналіз проблематики захисту прав дитини в українському державотворчому дискурсі [Текст] / А. В. Дакал // Інвестиції: практика та досвід. - 2019. - N 19. - С. 68-75. - Бібліогр. в кінці ст.

Декларація про захист жінок і дітей при надзвичайних обставинах та під час збройних конфліктів [Електронний ресурс] : декларація ООН від 14.12.1974. – Режим доступу

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_317#Text. – Назва з екрана. – Дата перегляду 22.04.2024 р.

Журавльова, Г. С. Забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб: міжнародний досвід та Україна [Текст] / Г. С. Журавльова // Часопис Київського університету права. - 2016. - № 4. - С. 52-56.

Кайданович, О. Актуальність заходів щодо посилення покарання за статеві злочини стосовно малолітніх та неповнолітніх з метою гарантування прав дітей на свободу та особисту недоторканність [Текст] / О. Кайданович // Вісник прокуратури. - 2019. - N 8. - С. 48-50.

Константинов, С. Ювенальна юстиція у правовому механізмі України [Текст] / С. Константинов // Підприємництво, господарство і право. - 2011. - N 2. - С. 65-69.

Крестовська, Н. М. Ювенальне право України: історикотеоретичне дослідження [Текст] : монографія / Н. М. Крестовська. – Одеса : Фенікс, 2008. - 332 с.

Кудрявцева, О. Міжнародно-правові стандарти забезпечення прав дитини [Текст] / О. Кудрявцева // Право України. - 2013. - N 5. - С. 390-398.

Концепція нової української школи. [Електронний ресурс] - Режим доступу <https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita-2/nova-ukrajinska-shkola/> - Назва з екрана. – дата перегляду 22.04.2024 р.

Могілевська, Л. До проблеми взаємодії Національної поліції з громадськістю та іншими органами державної влади у сфері забезпечення прав і свобод дитини [Текст] / Л. Могілевська // Підприємництво, господарство і право. - 2020. - N 2. - С. 225-229. - Бібліогр. в кінці ст.

Недюха, М. Зарубіжний досвід реалізації державної політики щодо захисту прав дітей в інформаційному просторі [Текст] / М. Недюха // Вісник Вищого Адміністративного суду України. - 2014. - № 4. - С. 73 – 79.

Нестерук, Н. Освітній проект «Захист прав неповнолітніх в Україні» : 9–11-ті кл.[Текст] / Н. Нестерук // Історія України. – 2017. – № 8. – Вкладка. – С. 3–5.

Нижник, Г. Про права, обов'язки і відповідальність у ДНЗ [Текст] / Г. Нижник// Соціальний педагог. – 2016. – № 7. – С. 4–5.

Падучак, О. Булінг: міфи та реальність [Текст] / О. Падучак // Юридичний вісник України. – 2019. – 12–18 липня (№ 28). – С. 12–13.

Повар, О. В. Свобода дитини у вітчизняній філософії права [Текст] / О. В. Повар // Часопис Київського університету права. - 2013. - N 4. - С. 70-73. - Бібліогр. в кінці ст.

Подорожня, Ю. Знай свої права, дитино! [Текст] : квест для учнів 5 - 6-х класів / Ю. Подорожня // Соціальний педагог. Шкільний світ. - 2019. - N 8. - С. 40-49.

Попов, Г. В. Взаємодія органів прокуратури з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування в контексті нагляду за додержанням законів щодо захисту прав і свобод дітей [Текст] / Г. В. Попов // Часопис Київського університету права. - 2010. - N 1. - С. 141-146.

Попов, Г. В. Окремі особливості реагування прокурора на порушення прав і свобод дітей [Текст] / Г. В. Попов // Часопис Київського університету права. - 2010. - N 2. - С. 165-169. - Бібліогр. в кінці ст.

Пугач, С. Особливості правового регулювання права дитини на безпечний інформаційний прості [Текст] / С. Пугач // Підприємництво, господарство і право. - 2013. - № 5. - С. 95–98.

Ригіна О. Загальні засади становлення та розвитку інституту усиновлення (удочеріння) у США [Текст] / О. Ригіна // Підприємництво, господарство і право. - 2012. - № 1. - С. 10–13.

Рогінська, Я. Ключові питання захисту дітей в інтернеті в Європі [Текст] / Я. Рогінська // Юридичний журнал. - 2014. - № 6. - С. 35–36.

Семіног, С. Реалізація права дитини на освіту в умовах карантинних обмежень [Текст] / С. Семіног // Підприємництво, господарство і право. - 2020. - N 11. - С. 159-165. - Бібліогр. в кінці ст.

Могілевська, Л. Форми діяльності Національної поліції у сфері забезпечення прав і свобод дитини [Текст] / Л. Могілевська // Підприємництво, господарство і право. - 2020. - N 1. - С. 128-132. - Бібліогр. в кінці ст.

Світова конституція прав дитини: історія створення [Текст] // Історія України. – 2017. – № 20. – Вкладка. – С. 1–2.

Сіцінська, М. В. Механізми здійснення громадського контролю за дотриманням прав дитини в закладах інституційного догляду та виховання дітей [Текст] / М. В. Сіцінська, І. В. Яролинська //

Інвестиції: практика та досвід. - 2019. - N 15. - С. 76-79. - Бібліогр. в кінці ст.

Смагін, І. І. Соціально-правовий захист дитинства [Текст] : навч.-практ. посібник / І. І. Смагін, В. Ю. Арешонков, Т. М. Смагіна ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Житомир. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. - Житомир : Полісся, 2011. - 341, [3] с. - Бібліогр.: с. 314-342.

Снігульська, В. Молодь для молоді: знай свої права - змінюй життя [Текст] / В. Снігульська // Соціальний педагог. Шкільний світ. - 2016. - N 5(трав.). - С. 4-5

Толкачова, Г. В. Гарантії прав та свобод дитини: поняття, правова природа та їх класифікація [Текст] / Г. В. Толкачова // Часопис Київського університету права. - 2015. - N 1. - С. 65-68

Швець, І. В. Конституційно-правовий статус дитини [Текст] : поняття, елементи, види / І. В. Швець // Бюл. М-ва юстиції України. - 2012. - N 3. - С. 116-123

Юхта, О. Г. Захист прав дітей від сімейного насильства [Текст] / О. Г. Юхта // Часопис Київського університету права. - 2015. - N 1. - С. 78-81

Янович, І. Батьки і діти : шляхи взаємодії (матеріал для батьківських зборів) [Текст] / І. Янович // Практична психологія та соціальна робота : науково-практичний та освітньо-методичний. - 2009. - №8. - С. 49-52.

Ярмолинська, І. В. Нормативно-правове забезпечення державного управління в системі інституційного догляду та виховання дітей [Текст] / І. В. Ярмолинська // Інвестиції: практика та досвід. - 2018. - N 17. - С. 109-112. - Бібліогр. в кінці ст.

Покажчик підготувала

Тімощенко О. М.